

El Carib: les altres Balears

Els huracans que cada setembre assoten el Carib assoten també les Balears. Gran part de l'atenció informativa illenca és posada en una regió que, tot i la distància, és com si formàs part de l'arxipèlag. Hi ha molts interessos econòmics en joc en aquelles platges paradisiàques des de fa més de vint anys, quan hi aterren els primers hotelers mallorquins. Després d'haver emprès l'expansió cap a la península, tots miraren al Carib, proper a grans mercats turístics d'un alt poder adquisitiu, com el dels Estats Units o el del Canadà. Els avantatges fiscals i la mà d'obra barata que oferien aquells paratges acabaren de convèncer els empresaris illencs a fer-hi el salt. Avui, algunes de les principals cadenes mallorquines ja gairebé tenen la quarta part de la seva planta hotelera a l'altra banda de l'Atlàntic.

Escarrer. Nascut a Porreres el 1935, Gabriel Escarrer Julià tingué les idees clares ja des de ben jove. A disset anys va començar a treballar en agències de viatges i el 1956, a 21, decidí de llogar l'hotel Altair, una modest edifici situat al barri residencial de So n'Armada de Palma. El porrerenc va saber jugar bé les cartes. Aviat es féu l'amo d'una cadena hotelera, Hoteles Mallorquines, en forta expansió no sois a les Balears sinó també a la península i a les Canàries. El 1976 canvià de nom per Cadena Sol, amb la qual el 1983 inicià un recorregut internacional: fou el primer empresari del món a obrir un hotel, el Bali Sol (ara Melià Bali), a Indonèsia, un país exòtic gairebé desconegut aleshores, avui molt explotat turísticament.

El 1985 Escarrer complí una altra fita. Inicià l'expansió a Mèxic, i es convertí així en la primera cadena dels Països Catalans a desembarcar al continent americà. Cada vegada el grup s'anà fent més fort. El 1987 comprà la cadena Melià i, ja amb el nom de Sol Melià, continuà l'expansió per Europa, l'Amèrica Llatina, el sud-est asiàtic i la Mediterrània. El 1990 fou un altre moment clau. Sol Melià va

Els principals hotelers mallorquins ja tenen una quarta part de la seva planta hotelera al Carib.

ser la primera empresa turística del món a entrar a Cuba gràcies a la bona sintonia que Escarrer tenia amb Fidel Castro. Des d'aleshores, Castro sempre li va demanar assessorament a l'hora de permetre que nous inversors des-

Inversions a la inversa

Mentre les principals cadenes de les Balears tenen la vista fita al Carib, n'hi ha que miren a Mallorca. Quan semblava que l'oferta turística mallorquina deixava de ser competitiva a la Mediterrània, ara l'hoteleria illenca es revifa amb l'arribada sobretot de les cadenes americanes més importants del sector. L'objectiu és el turisme de luxe. La cadena Hyatt, que ocupa el desè lloc del rànquing mundial, apunta com la gestora d'un gran hotel de cinc estrelles que es construirà a la zona de Canyamel. S'unirà així a la cadena Hilton, que aviat obrirà un hotel al terme municipal de Lluçmajor, i a un altre imperi hotelier americà, Starwood, que ja té a les costes de Calvià el St. Regis Mardavall. D'aquí a un any arribarà una altra cadena important, no pas americana sinó dels Emirats Àrabs, Jumeirah: obrirà a Mallorca l'establiment més luxós de l'estat espanyol. Serà al port de Sóller; es dirà Sa Talaia i tindrà 120 habitacions amb vistes a la mar, piscines, spa i dos restaurants.

embarcassin al país. Ara l'empresari, amb 24 establiments, és l'hoteler més gran de Cuba. El 1996 Sol Melià tornà a rompre esquemes: va ser la primera empresa hotelera d'Europa que cotitzà a la borsa. Això va contribuir enormement al reconeixement internacional d'una marca que, amb més de 300 hotels distribuïts a 30 països, ja n'engloba uns altres com Tryp, Paradisus o Hard Rock. El 2004, però, el grup d'Escarrer escalà encara més amunt: fou la primera cadena del nostre país a irrompre al mercat nord-americà, amb hotels a Nova York i Chicago.

A 73 anys, Escarrer ja s'ha convertit en tota una institució. Amb una fortuna valorada en uns 2.700 milions de dòlars, no és tan sols el capítol de la primera cadena hotelera del país. És també la tercera d'Europa i la dotzena del món. Fa dos anys, amb motiu del cinquantè aniversari del grup, Escarrer va rebre un autèntic bany de multituds en un acte al castell de Bellver de Palma, on acudí la flor i nata del sector turístic internacional. També hi havia el rei d'Espanya, que no oblidava que el 1997 Escarrer havia estat un dels impulsors del mecenatge del seu iot Fortuna, que reuní 30 aportacions de 600.000 euros. El futur de Sol Melià està en els dos fills del patriarca, Sebastià i Gabriel, avui vice-president i conseller de l'empresa, respectivament.

Riu. Escarrer creà escola. Moltes cadenes mallorquines s'animaren a seguir les seves passes. És el cas de Riu Hotels, que després de Sol Melià i de NH Hoteles, ja és la tercera cadena hotelera més important de l'estat espanyol. En el rànquing mundial, ocupa la posició número 26, amb més de 115 hotels a 18 països diferents. Al continent americà hi desembarcà el 1990, amb la inauguració d'un hotel a la República Dominicana. Avui la marca és a les mans de la tercera generació, els germans Carme i Lluís. Després de la Guerra Civil Espanyola, el seu padrí, Joan Riu, que vivia Olot, se n'anà a gestionar un petit hotel a Veneçuela. Però el 1953, quan el turisme començava a arribar a les nostres platges, tornà als Països Catalans. Decidí d'invertir els estalvis no pas a Catalunya, sinó a Mallorca: comprà l'únic hotel que hi havia a la

Gabriel Barceló i Gabriel Escarrer.

platja de Palma, el San Francisco. Joan Riu de seguida veié les enormes possibilitats del sector i, en aliança amb l'operador alemany del qual anys més tard nasqué el gegant TUI, va organitzar els primers vols xàrter de turistes a Palma. Va ser tot un èxit. D'aleshores ençà, l'expansió de Riu Hotels fou imparable.

Barceló. Liderant el mercat hotelier al Carib, al costat de Sol Melià i de Riu Hotels, apareix una altra empresa mallorquina, el grup Barceló. El nucli d'aquesta marca sorgí quan el 1931 el felanitxer Simón Barceló Obrador (1902-1958) comprà per 3.000 pessetes un camió de vint places i constituí Autocars Barceló. Barceló no trigà a adaptar-se a les noves necessitats. Als anys 50 alguns detallistes de la península i de més llocs d'Europa començaven a vendre viatges amb destinació a Mallorca, però no tenien cap guia que pogués rebre els seus clients a l'illa. Per això el 1954 Barceló animà el seu fill, Gabriel, a obrir la primera agència de viatges a Palma. Havia nascut Viajes Barceló. La dècada dels 60 fou l'inici de l'activitat hotelera a càrrec de l'altre fill del patriarca, Sebastià. El 1962 inaugurà el primer hotel, l'Ánfora, a la badia de Palma. Durant els anys següents, la companyia continuà obrint agències de viatge i hotels als Països Catalans. El 1985 s'atreu amb el mercat internacional i obrí a la República Dominicana el seu primer Bávaro.

La tercera generació de la marca Barceló arrencà oficialment l'any 2000, quan els germans Gabriel i Sebastià signaren davant notari la distribució a parts iguals de tot el seu patrimoni empresarial entre les dues famílies. D'aquesta manera, Simón Barceló Tous, fill de Sebastià, i Simón Pedro Barceló Vadell, fill de Gabriel, assumeixen la copresidència executiva de Barceló Hotels & Resorts. Precisament és gràcies a l'amistat amb Simón Pedro, senador del PP per Mallorca entre 1989 i 1993, que l'ex-president balear, Jaume Matas, aconseguí de retirar-se de la política lluny de casa quan no pogué formar govern a les passades eleccions autonòmiques. Actualment, treballa de conseller delegat a Washington de la marca Barceló, que al rànquing mundial ja és entre les trenta empreses més grans del sector hotelier i de viatges.

Fluxà. El Carib també és una font d'ingressos molt rellevant per a un altre empresari mallorquí, Miquel Fluxà, president d'Iberostar, la quarta cadena hotelera més important de l'estat espanyol fins ara. El grup engloba també Viajes Iberia, amb més de 300 oficines i una companyia aèria pròpia, Iberworld, que vola a 22 països. A aquest inquer de setanta anys la sang empresarial li corre per les venes. El 1877 el seu padrí, Antoni Fluxà, que era sabater, va tenir la idea d'importar maquinària britànica per a fer sabates.

Anys més tard, el seu fill Llorenç industrialitzà el projecte, i creà la marca Lotusse. El 1965 provà sort en la indústria turística amb la compra del grup Viajes Iberia. Avui dia són els néts, els tres Fluxà Rosselló, que tutelen els negocis de la nissaga familiar: Antoni és al capdavant de Lotusse; Llorenç dirigeix la famosa marca Camper, que ell mateix fundà el 1975; i Miquel porta les regnes del grup Viajes Iberia, que ha rebatejat amb el nom de grup Iberostar.

Altres. L'ombra dels empresaris balears al Carib encara és més allargada. Oasis Hotels & Resorts és la cadena hotelera del grup Globalia, que presideix un mallorquí d'adopció, Juan José Hidalgo, nat a Salamanca. Fa cinc anys que Hidalgo va decidir de traslladar a Palma la seu social de totes les seves empreses, que no són pas poques: Halcón Viajes, AirEuropa, Century 21, Travelplan o Pepecar. L'eivissenc Abel Matutes, ex-ministre d'Afers Estrangers amb Aznar i ara propietari de Fiesta Hotels, també té interessos importants en aquelles terres tan llunyanes.

També treballen al Carib els constructors mallorquins—normalment construïnt els hotels dels grups esmentats—, entre els quals es destaca Vicenç Grande, promotor i constructor que també és propietari del Reial Mallorca.

Antoni Janer Torrens